

UYGUNLUK NEDEN ÖNEMLİ?

İç Denetim Standartlarına Uygunluk Gerçek Güvenceyi Sağlamanın Anahtarıdır

Giriş

İç denetim faaliyeti, amaç, büyüklük, karmaşıklık ve yapı bakımından farklılık gösteren kurumlar için, kurum içinden veya dışından kişiler tarafından, çeşitli yasal ve kültürel ortamlarda yürütülmektedir. Yine de, hangi ortamda yapılırsa yapılsın, iç denetim, etkin yönetim ve kurumsal başarının kritik bir bileşenidir.

Kuruma en iyi şekilde hizmet etmek ve paydaşlara güven telkin etmek amacıyla, iç denetim, risk-esaslı ve tarafsız güvence, tavsiye ve içgörünün tutarlı ve doğru bir şekilde verilmesini temin etmek için en üst düzeyde etik ve mesleki yetkinliklerle çalışmalıdır. İç denetim; kaynak düzeyi, yetkinliği ve yapısı kurumsal stratejiyle uyumlu olduğunda ve Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü (IIA) tarafından yayımlanmış Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi'ni (UMUÇ) izlediğinde en etkin şekilde faaliyet gösterir.¹

Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü'nün Perspektifi

Farklılıklar her ortamda iç denetim uygulamalarını etkileyebilmekle beraber, IIA iç denetçilerin en üst düzeyde yetkinlik ve hizmet seviyesine ulaşabilmelerine yardımcı olmak için UMUÇ'u geliştirmiştir. UMUÇ, aşağıdakileri içeren zorunlu kılavuzu kapsar:

- İç Denetimde Mesleki Uygulamalar İçin Ana Prensipler
- İç Denetimin Tanımı
- Etik Kuralları
- *Uluslararası İç Denetim Mesleki Uygulama Standartları*

Yukarıda sayılanlar, titiz ve resmi bir süreçle onaylanan ve uygulayıcılara *Standartların* uygulanması hakkında yol gösterici bilgiler ve ek destek sağlayan tavsiye edilen rehber ile tamamlanmaktadır.

Sonuç olarak, iç denetim güvence, içgörü ve tavsiyeler vererek kurumsal başarıya, olumlu değişime ve yeniliğe katkıda bulunduğu, gerçek bir değer katar ve paydaşların güvenini kazanır.

TEMEL ÇIKARIMLAR

İç denetim, tutarlı ve doğru bir güvence sağlamak için en üst düzey etik ve mesleki yetkinliklerle çalışmalıdır.

Her profesyonel iç denetçi ve iç denetim faaliyeti, IIA'nın Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi'ni (UMUÇ) izlemeli ve bu çerçeveye uymalıdır.

İç denetim, UMUÇ'u benimseyen bir yönetmelik çerçevesinde faaliyet göstermeli ve paydaşlar daha azını beklememeli ve kabul etmemelidir.

Paydaşlar, iç denetim biriminin bir Kalite Güvence ve Geliştirme Programı (KGGP) sürdürmesini şart koşmalı ve düzenli dış kalite-güvence gözden geçirmeleri talep etmelidir.

İç denetçilerin ve iç denetim faaliyetinin sorumluluklarını yerine getirirken UMUÇ'a uyması esastır. Bu uyum, İç denetim faaliyetinin sıkı etik kurallarına, tanımlanmış mesleki standartlara uygun olarak sürdürüldüğünü ve ekibin belirlenmiş eğitim standartları ile sürekli mesleki gelişim standartları konusunda yetiştirilmiş olduğuna dair bir güven ölçüsü sağlar.

IIA *Standartları*'nın amacı:

- Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi'nin zorunlu unsurları ile uyuma kılavuzluk etmek.
- Geniş bir yelpazedeki katma değerli iç denetim hizmetlerini teşvik etmeye ve hayata geçirmeye yönelik bir çerçeve sağlamak.
- Gelişmiş kurumsal süreç ve faaliyetleri teşvik etmek.
- İç denetim uygulamasını olması gerektiği gibi temsil eden temel ilkeleri tanımlamak.
- İç denetim performansının değerlendirilmesine uygun bir zemin oluşturmaktır.

İç denetim faaliyetini, UMUÇ'a uygun bir yönetmelik² çerçevesinde sürdürülmesi zorunlu olup, paydaşların bundan daha azını beklememesi ve kabul etmemesi gerekir.

İç denetim faaliyetinin sürekli gözden geçirme ve iyileştirmeye yönelik taahhüdü paydaşların güvenini kazanmak ve bunu sürdürmek için hayati bir unsurdur. *Standartlara* göre, iç denetim yöneticilerinin Kalite Güvence ve Geliştirme Programları oluşturması şarttır. İlâveten, UMUÇ beş yılda bir kez, bir dış (bağımsız) Kalite Güvence Değerlendirmesi gerçekleştirilmesini zorunlu tutar (*Standart 1312: Dış Değerlendirme*).

Söz konusu dış (bağımsız) kalite güvence gözden geçirmeleri, iç denetim faaliyetinin *Standartlara* uygun olarak çalıştığını teyit ederek paydaşların iç denetime güvenini geçerli kılar. UMUÇ ile Kalite Güvence Değerlendirme koşuluna uyan iç denetim faaliyetlerinin "*Uluslararası İç Denetim Mesleki Uygulama Standartları ile uyumludur.*" ibaresini kullanmalarına ve bu şekilde kabul edilmelerine izin verilir.

Yönetim kurulu, üst yönetim ile diğer yönetim organları, kendi iç denetim faaliyetlerinin bu şekilde kabul görmelerini zorunlu tutmalıdır.

Söz konusu durum sağlandığı ve sürdürüldüğünde, paydaşlar, uluslararası standartlara uygun faaliyet gösteren fonksiyonlar tarafından desteklendiklerini bilirler ve yapılan çalışmalara ve ilgili güvence ve tavsiyelere güven duyabilirler.

Kimler, Neden Uygunluk Sağlamalı?

Her profesyonel iç denetçi ve iç denetim faaliyeti, UMUÇ'un zorunlu bileşenlerine uymak zorundadır. İç denetim hizmetlerinin uygulanması ve değerlendirilmesine yönelik ilke-esaslı, uluslararası uygulanabilir bir dizi zorunluluk olarak *Standartlar*, başarılı bir iç denetim için temeldir.

BEŞ SORU

Paydaşlar iç denetim biriminin kurum içerisindeki durumunu **anlamak zorundadır ve en üst düzeyde mesleki ve etik performans talep etmelidir.**

Bu çerçevede paydaşların sorması gereken beş temel soru şu şekildedir:

1. Kurum UMUÇ'a uygun iç denetim ve denetim komitesi yönetmeliklerine sahip midir?
2. İç denetim faaliyeti UMUÇ'u takip etmekte ve UMUÇ'a uygun çalışmakta mıdır?
3. İç denetim ekip üyeleri, IIA'nın Sertifikalı İç Denetçi (CIA) sertifikası gibi ilgili mesleki sertifikalara sahip midir?
4. İç denetim faaliyetinin işleyen bir Kalite Güvence ve Geliştirme Programı (KGGP) mevcut mudur?
5. İç denetim faaliyeti UMUÇ'a uygunluğunu göstermek için düzenli dış değerlendirmelere tâbi tutulmakta mıdır?

Uygunluk:

- IIA üyeleri.
- Sertifikalı İç Denetçiler (CIA'lar).
- IIA *Standartları*'na uyumu şart koşan ülkelerde çalışan uygulayıcılar.

için zorunludur.

Bu grupların dışında kalan uygulayıcıların *Standartlara* uyma zorunluluğu bulunmamakla birlikte, paydaşlar, iç denetim faaliyetinin yetkinlik düzeyinin bir göstergesi olarak uyumu talep etmelidirler.

Uygunluktan Kimler Yararlanır?

Tanım ve tasarım gereği, UMUÇ'a uyum, kurumun yönetimi iyileştirmesine, riskleri yönetmesine ve hedeflerine daha etkili bir şekilde ulaşması için kontroller uygulamasına yardımcı olan iç denetim hizmetlerinin verilmesini güçlü kılar. Uyumdan yararlananlar arasında iç denetçiler, denetim komiteleri, yönetim, yönetim kurulu, paydaşlar ve mevzuat düzenleyiciler bulunur.

UMUÇ, bu paydaşların iç denetimin etkin yönetim, risk yönetimi ve kontrolündeki rolünü kavramalarını sağlamak için güvenilir ve güncel bir çerçeve sunar ve iç denetimden beklentileri ana hatlarıyla gösterir. Uygunluk profesyonelliği artırır, mesleğin sürekli gelişimini teşvik eder ve cesaretlendirir ve iç denetimin başarıya ulaşabileceği ve kurumsal değeri daha etkin biçimde geliştirip koruyabileceği koşulları besler.

¹ IIA Global Savunuculuk Platformu

² IG 1000

UMUÇ'a uyum, iç denetim hizmetlerinin sunulmasını güçlendirir ve bu da kurumun yönetimi geliştirmesine, riskleri yönetmesine ve hedeflerine daha etkili bir şekilde ulaşmak amacıyla kontroller uygulamasına yardımcı olur. Uyumdan yararlananlar arasında iç denetçiler, denetim komiteleri, üst yönetim, yönetim kurulu, paydaşlar ve düzenleyiciler bulunur.

Pozisyon Raporları Hakkında

Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü (IIA), sağlam bir yönetişimin savunuculuğunu yapmak ve sürece dâhil olan kişileri eğitmek amacıyla, paydaşların ve uygulayıcıların ilgilendiği temel konu ve sorunlar hakkında Pozisyon Raporları yayımlamaktadır. Ana hatlarıyla belirtilen düşünsel duruş, yönetim sürecinin çeşitli farklı yönleri ve iç denetim biriminin tüm kademelerde yönetişimi iyileştirmek ve kuruma değer katmak konusundaki hayati rolüyle ilgili içgörü sunar. Pozisyon Raporları, aktif olarak çalışan iç denetim uzmanları ile IIA'nın Global Savunuculuk Komitesi, IIA Standartlar Kurulu ve IIA'nın Mesleki Sorumluluk ve Etik Komitesi'nde görev yapan diğer IIA gönüllülerinden girdi ve eleştiri talep edilen titiz bir süreç sonucunda hazırlanır ve gözden geçirilir.

Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü Hakkında

Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü (IIA), iç denetim mesleğinin en tanınmış ve kabul görmüş savunucusu, eğitimcisi ve standartlar, rehberler ve sertifikasyon sağlayıcısıdır. 1941 yılında kurulan IIA, bugün 170'ten fazla ülke ve bölgeden 190.000'den fazla üyeye hizmet sunmaktadır. IIA'nın global genel merkezi Lake Mary, Fla'da bulunmaktadır. Daha fazla bilgi için www.theiia.org adresini ziyaret ediniz.

Sorumluluğun Reddi Beyanı

IIA, bu dokümanı sadece bilgi vermek ve eğitim amacıyla yayımlamaktadır. Bu materyalin belirli münferit durum ve koşullara kesin cevaplar vermek gibi bir işlevi veya amacı yoktur ve dolayısıyla bu materyal sadece bir rehber ve kılavuz olarak görülmeli ve böyle kullanılmalıdır. IIA, herhangi bir özel durumla karşılaştığınızda daima bağımsız uzman görüşü ve tavsiyesi almanızı tavsiye eder. IIA, sadece bu materyale dayanarak hareket eden kişiler için herhangi bir sorumluluk kabul etmez.

Telif Hakkı Uyarısı

Telif Hakkı © 2018 Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü. Tüm hakları saklıdır.

Telif hakkı sahibi olan The Institute of Internal Auditors ' dan , 1035 Greenwood Blvd #401, Lake Mary, FL 32746, USA, bütün önemli açılardan orijinali ile aynı olan çevirinin – değiştirilmesi onaylanmış durumlar hariç - yayınlanması konusunda izin alınmıştır. Bu dokümanın hiçbir parçası, IIA Inc. ' dan yazılı izin alınmadan, tekrar çoğaltılamaz, herhangi bir sistemde saklanamaz veya herhangi bir formatta paylaşılamaz, herhangi bir elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt veya farklı bir yöntemle çoğaltılamaz

Mayıs 2018

The Institute of
Internal Auditors

Global

Global Genel Merkezi

Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü
1035 Greenwood Blvd., Suite 401
Lake Mary, FL 32746, USA
Tel: +1-407-937-1111
Faks: +1-407-937-1101
www.globaliia.org